

זה הדבר

زوهد بركه ZO HADEREKH

גיליון 37, 18 בספטמבר 2019

המערכה נמשכת

בנימין נתניהו נכשל והצלחת הרשימה המשותפת בבחירות היא עדות לכך

של חברי חד"ש, מק"י ובנק"י הערבים והיהודים בכל הערים ובכל היישובים ברחבי הארץ (ר' עמוד 3 בגיליון זה).

חד"ש ומק"י נדרשות היום, אפילו יותר מבעבר, להוביל מאבקים פרלמנטריים, עממיים ומעמדיים. תולדותיהן שזורות במאבקים נגד הממשל הצבאי, נגד הכיבוש והמלחמות, נגד הפקעת אדמות, נגד הגזענות, נגד הניצול המעמדי ונגד אפליית הנשים והמזרחים.

נוכח כישלונן הצפוי של נתניהו במימוש תכניתו להקים שוב ממשלת ימין קיצוני עם המפלגות החרדיות, התרחיש המסתמן הוא הקמה של ממשלת "אחדות לאומית".

לכך דוחפים חוגים של בעלי ההון – שבחלקם התגייסו לטובת המתנחל אביגדור ליכרמן. ניסיון העבר מוכיח שממשלות "אחדות" הן ממשלות שיתוק פוליטי. בכוחה של הרשימה המשותפת להפוך את היותה בראשות האופוזיציה לאופציה

פוליטית מקובלת בקרב האזרחים הערבים והיהודים. שנות שלטונן האחרונות של נתניהו התאפיינו במאבקים רבים שהתנהלו ברחובות, ושחייבו אותו ואת ממשלתו לשנות מדיניות: למשל, המערכה להעלאת שכר המינימום; שביתת הנשים נגד אלימות על רקע מגדרי; המאבק נגד גירוש מהגרים ומבקשי מקלט; מחאת הקהילה הלהט"בית; ומחאת מורי והורי מערכת החינוך.

גם המערכה נגד "חוק הלאום" הגזעני בעיצומה ותימשך בכל הכוח. חד"ש ומק"י יהיו גם שם.

"שוב הצלחנו להיות הסיעה השלישית בגודלה בכנסת. תוצאה זו היא תולדה של עליית אחוז ההצבעה

בקרב הציבור הערבי. אנחנו שמחים מאוד שעוצמה יהודית הגזענית לא הצליחה לעבור את אחוז החסימה" – אמר יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ אימן עודה (חד"ש) בתגובה לפרסום המדגמים ברשתות הטלוויזיה והרדיו השונות.

הרשימה המשותפת מסרה בתגובה לפרסומי מדגמי הבחירות, כי חברי הכנסת של הסיעה היו הכוח המוביל בכנסת וכי הם ייאבקו בעקביות בכיבוש ולמען שוויון ושלוש צודק.

ברשימה המשותפת ציינו כי "עוד בטרם פורסמו תוצאות האמת, ידענו היטב כי תומכי הרשימה המשותפת יצאו בהמוניהם להצביע והקטינו את כוחה של קואליצית נתניהו הימנית".

לגבי הצפוי בשבועות הקרובים, אמר יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ

אימן עודה, ששוחח בטלפון עם בני גנץ: "אני מעריך שיו"ר כחול-לבן, בני גנץ, ינסה ללכת לממשלת אחדות. אנחנו מצפים לשמוע ממנו. קיימת אופציה ממשית שנהיה הסיעה הגדולה באופוזיציה. ראשות האופוזיציה היא עמדה חשובה שתסייע להציב אלטרנטיבה פוליטית ומאבק להשגת הישגים לציבור שלנו. איני סבור שגנץ ירצה שנהיה גוש חוסם".

ההישג שרשמה הרשימה המשותפת בבחירות לכנסת ה-22 הושג תודות לעבודתם המאומצת של פעיליה – ובייחוד

מתו והמיתו בשירות ארצות הברית

"במלחמת ההתשה עודדו הנשיא ריצ'ארד ניקסון והנרי קיסינג'ור את ישראל להלום במצרים מפני שהייתה בעלת ברית של בריה"מ. אולם, לממשל היו גם שיקולים אחרים. בעיניים ישראליות מלחמת ההתשה הייתה חלק מהסכסוך הערבי-ישראלי. אולם בעיניים אמריקאיות ההתנגשות במדבר סיני סיפקה גם הזדמנות לבחון את כוחו של הציוד האמריקאי מול החימוש הסובייטי. האמריקאים ראו לנגד עיניהם גם את המלחמה בווייטנאם. למעשה, שתי המלחמות התנהלו באופן סימטרי: טייסים אמריקאים וישראלים השתמשו באותם פנטומים כדי לגבור על אותן מערכות הגנה סובייטיות שהוצבו בסיני ובווייטנאם. ניתן היה להפיק לקחים מהמתרחש בזירה אחת וליישם אותם בזירה האחרת."

(גיאל לרון, מוסף "הארץ", 6.9)

אין גאווה בגזענות

"בצד המחאה הממוקדת של יוצאי אתיופיה שמתקיימת בחודש האחרון מול בתיים של נציגי הציבור וגורמי מערכת המשפט, החלו הפעילים לפקוד גם כנסים ואירועים ציבוריים. אתמול הגיעו פעילים לאירוע של קבוצת גאווה בליכוד שהתקיים בצפון תל אביב, ושבו השתתף השר אוחנה כאורח. אוחנה, כמו גם שר האנרגיה יובל שטייניץ שנכח במקום, התעלמו מהמפגינים. פעילי הליכוד הזמינו משטרה, וביקשו מהמוחים לעזוב את המקום בטענה שמדובר באירוע פרטי ולא בכנס פוליטי. הפעילים קראו לעבר המוחים: 'הורדנו אתכם מהעצים' ו'מי מממן אתכם? אתם בושה ליהודי אתיופיה'. שטייניץ ואוחנה שנכחו במקום, שתקו וחיכו שהמוחים ייצאו מהאולם."

(המקום הכי חם בגיהנום", 6.9)

ארגוני העובדים - מהגרועים שבאויבנו

"בימים אלו מתנהלת בישראל מלחמה על העתיד שלכם. בצד השני של המתרס לא עומדים איראן, החיזבאללה או משטר אסד, אלא ועד אפור אך אימתני בשם הסתדרות המורים."

(ח"כ שרון השכל מהליכוד בפייסבוק, 5.9)

טפו טפו טפו - לימודי תועבה!

"כמאתיים אלף תלמידים חרדים במדינת ניו-יורק אינם מודעים לחרב הגזירה שהונפה על מערכת החינוך המפוארת של החינוך החרדי. גם הוריהם, שעודכנו לאחרונה על הגזירה האיומה, ואף חתמו באלפיהם על העצומה נגד הגזירה, אינם מודעים עדיין לחומרת הבעיה. מה שהתחיל כתביעה ממוקדת של קבוצת נושרים, שביקשו להכניס מעט לימודי חול לתלמודי התורה – התגלגל ככדור שלג והפך למפולת שמאיימת כעת על כל מערכת החינוך החרדית. אם חלילה תתקבל הגזירה, מבהיר אחד העסקנים, 'תלמודי התורה יחויבו להכניס לתוכניות הלימודים את לימודי הכפירה והתועבה הנלמדים בבתי הספר הציבוריים – ואם יסרבנו, תלמוד התורה יחויב לסגור את שערינו'."

(אתר חב"ד-אינפו, 10.9)

אוי הונדורס, אילו רק היית קצת ארה"ב

"טקס חנוכת לשכת המסחר של הונדורס בירושלים היה סוג של הצגה. עורכי דין שמשרדם ממוקם בסמוך למקום, שלכאורה נחנכה בו לשכת המסחר, נתבקשו לפנות את משרדם לטובת הטקס. יום לאחר הטקס הוסר השילוט החגיגי שייצג את חנוכת הלשכה, והחדר בו היא נחנכה חזר לשימוש המקורי."

(מהדורת החדשות של ערוץ 13, 7.9)

דברים בשם אומרם

ניחוש: מה הסכנה בממשלה הבאה?

"במערכת הבחירות בישראל כל יום הוא אחד באפריל, ובמהדורה הנוכחית זה הרעיון האבסורדי לצירוף הרשימה המשותפת לממשלה הבאה. ברור מדוע חלק מהשמאל התלהב מהרעיון כי במצב המסתמן אין לו סיכוי להקים ממשלה בלי הערבים, גם לא עם ליכרמן – וכשהמטרה האחת והיחידה היא להפיל את נתניהו, יש מי שמוכן כנראה גם למכור את נשמתו לרשימה אנטי-ציונית מובהקת (אהוד ברק אפילו מוכן שח"כ אחמד טיבי יהיה חבר בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת). גם מניעיו של ח"כ איימן עודה אינם לוטים בערפל – לפרק את ההגמוניה היהודית ולקבוע עובדה בעלת משמעות מדינית לטווח ארוך: בלי הערבים זה לא הולך."

(בעל ההון זלמן שובל, לשעבר מראשי הליכוד, "מעריב", 5.9)

מגיסיים מתנחלים בקרב המתים

"ראש מועצת מבושרת ציון, יורם שמעון, הודיע כי בכוונתו להקים בית עלמין ליישוב מעבר לקו הירוק. שמעון כתב בפייסבוק כי פנה למועצה האזורית מטה בנימין - שבחזקתה נמצא שטח בית העלמין המתוכנן - וקיבל את אישורו של ראש המועצה, ישראל גנץ."

(ניר חסון, "הארץ", 8.8)

רצו שנמות ונמית בשירות ההתנחלות

"הגבולות שנוצרו לאחר מלחמת ששת הימים נחשבו לקווי הגנה אידיאליים והאלופים במטכ"ל המשיכו להשתעשע בתקוות לכיבושים נוספים. היקף השטחים שהיו אמורים להיכבש במערכה הבאה היה אמור להיות באותו היקף של מלחמת ששת הימים. תוכניות המגירה דיברו בין השאר על השתלטות על הגדה המזרחית של תעלת סואץ ומשם על תנועה דרומה כדי לכבוש את חוף מפרץ סואץ עד למצרי באב אל-מנדב; תפיסת מרחב גדול ממערב לתעלת סואץ שגובל בקהיר; כיבוש של החרמון הסורי ובקעת הלבנון."

(גיאל לרון, מוסף "הארץ", 6.9)

מכתבים למערכת

הפרת ריבונות שגרתית

עכשו זה רשמי: דובר צה"ל אישר בשבוע שעבר כי רחפן נפל בשטח לבנון במהלך "פעילות שגרתית". זאת, לאחר שחיזבאללה הודיע כי הפיל מל"ט ישראלי ליד ראמיה שבדרום לבנון. כך נולדה הגדרה חדשה בשפה העברית: הפרת הריבונות של מדינה שכנה היא "פעילות שגרתית".

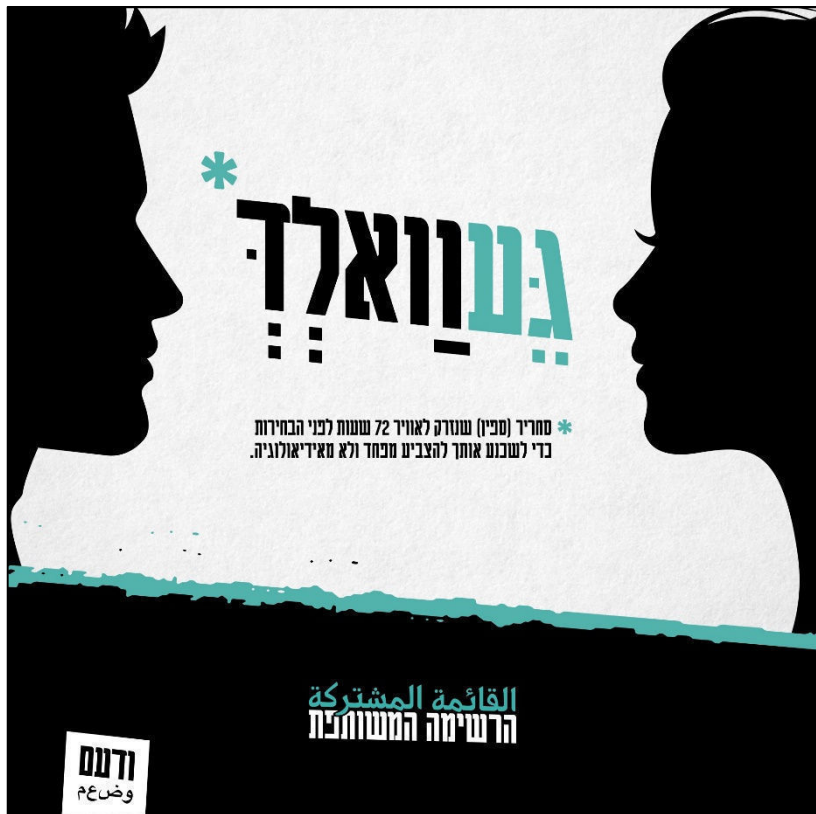
טלמון סילבר, 117

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ח"א-יפו 6126102

המשותפת: סיפורו של קמפיין

מאת יוסף לאור

בחודשים האחרונים מילאתי בקמפיין הרשימה המשותפת בעברית את תפקיד אחראי התוכן ומנהל הרשתות החברתיות. בשורות אלה, שנכתבו כאשר פורסמו תוצאות חלקיות בלבד, אנסה לסכם את קמפיין הבחירות בעברית מנקודת מבטי.

הקמת הרשימה המשותפת לוותה, בראשית הדרך, בקשיים רבים. אך למרות המחלוקות בין ארבעת מרכיבי הרשימה בעת המשא ומתן, התגייסו כולם למען מטרה אחת – הצלחתה האלקטורלית של הרשימה המשותפת.

ניהול מטה הקמפיין בעברית של הרשימה הופקד בידי נציגים של חד"ש ובל"ד יחד. שיתוף הפעולה עם אנשי בל"ד היה פורה ומועיל.

היו רגעים מרגשים לא מעטים בקמפיין ברחבי הארץ. אנשי המפלגות השונות, קומוניסטים וסוציאליסטים, ליברלים ודתיים, צעירים ומבוגרים, נשים וגברים, נוצרים, יהודים ומוסלמים – התאספו בכנסים ובפעילויות שטח לעידוד הצבעה.

מועדוני חד"ש בכפרי הגליל שימשו מטה משותף לתנועות שהיו יריבות פוליטיות עד לא מזמן, ואולי שוב יהיו כאלה בעתיד. בזכות מאמץ משותף, יצא הציבור הערבי לקלפיות בהמוניו ולא נרתע מעוצמות מתגברות של הסתה מצד שלטון הימין של נתניהו. אלה היו מראות מרגשים.

אשר לתוכן הקמפיין, ההתמודדות עם ההסתה הגזענית והניסיון לדה-לגיטימציה של הציבור הערבי ונציגיו עמדו במרכז. סיסמת הקמפיין בעברית הייתה: "מאבק משותף, עתיד משותף". הקמפיין הציע לשותפים ולשותפות בציבור היהודי כתובת עם מסר חד: הרשימה המשותפת היא רשימת השמאל היהודי-ערבי בישראל.

המחנה הדמוקרטי (לשעבר מרצ) והעבודה-גשר לא רק שלא הביעו עמדות עקביות נגד הכיבוש; הם אפילו לא הציבו כמטרה את סיום הכיבוש וכינון שלום צודק. תעמולת המחנה הדמוקרטי עסקה במקום זאת רבות במאבק בהדתה ובשחיתות.

בבחירות לכנסת ה-22, הייתה הרשימה המשותפת היחידה משמאל לנתניהו שעסקה בשאלות שמעבר ל"ביבי, כן או לא?". הרשימה המשותפת הדגישה בפרסומיה את סוגיות הכיבוש, השוויון והצדק חברתי והמגדרי שעה שהמערכת הפוליטית בכללותה נמנעה מלעסוק בכל סוגיה עקרונית לבד מזהות ראש הממשלה.

השמאל הציוני בגרסתו המחודשת והימנית יותר (העבודה-גשר, המחנה הדמוקרטי) חשש בבחירות האחרונות שלא יעבור את אחוז החסימה. בתגובה, החישובים האסטרטגיים קדמו למרבית השאלות הפוליטיות. להערכת מטה הבחירות של הרשימה המשותפת, מצביעים רבים שכבר היו מוכנים לעשות צעד קדימה ולהצביע לרשימה המשותפת, בחרו ברגע האחרון "להציל" את רשימות המחנ"ד והעבודה-גשר.

בכל מערכת בחירות חוזר אותו ניגון. מפלגות המתנדדות סביב אחוז החסימה זועקות לחילוץ. אך גם מפלגות גדולות כמו מפלגת השלטון ומפלגת הגנרלים כחול לבן, וגם מפלגת המתנחלים ימינה ועוצמה יהודית הכהניסטית נקטו קו כזה.

כמי שהיה מעורב במסע ההסברה בשתי מערכות הבחירות שנערכו השנה, חשתי טעם מסוים של תסכול. מטה הבחירות הפיק תשדירים, פרסם מודעות וכתובים ודאג לחוגי בית כדי לשכנע אזרחיות ואזרחים עד כמה חשובה הצבעה לרשימה ערבית-יהודית, ועד כמה דווקא הצבעה כזאת חיונית ליצירת חלופה פוליטית לימין המתנחלי.

מטה הטלפנות, למשל, ניהל שיחות עם מצביעי מרצ לשעבר שהתעתדו להצביע למשותפת, אולם רבים מהם שוכנעו ברגע האחרון להציל בהצבעתם את המחנה הדמוקרטי והעבודה-גשר. הכהניסטים נחלו שוב מפלה ולא עברו את אחוז החסימה, אך לא נחסמה האפשרות שתקום ממשלת אחדות-חסינות כשותפות של נתניהו וגנץ.

ובכל זאת, בבחירות 2019 מועד ב' עמדו בסימן של פריצה קדימה של הרשימה המשותפת בציבור היהודי. המשותפת בחרה להשקיע מאמצים רבים בהסברה בעברית וגם ברוסית; שלט חוצות בעברית הוצב לראשונה בנתיבי איילון. סקר רחב שנעשה באזור המרכז חזה התחזקות למשותפת בציבור היהודי, וכך גם מדגמי הערוצים השונים.

חשוב לציין שקמפיין בחירות זה כלל גם פעילות ענפה בפריפריה ובייחוד בקרב ציבור דוברי הרוסית: חומרי תעמולה חולקו בין היתר באשקלון, בנוף הגליל (נצרת עלית), בבתי ים ובכרמיאל.

את המהלך החדש הנרקח מאחורי הקלעים, ושייעדו לנטרל את חוק אוויר נקי המגביל קשות את האינטרסים של הטייקונים ובעלי ההון המקומיים והזרים (עוד על החוק ר' מסגרת).

לדברי יו"ר "שומרי הבית", יוני ספיר: "צוות הרגולציה שהקים משרד ראש הממשלה משמעו ביטול דה-פאקטו של המשרד להגנת הסביבה וריקון סמכויותיו. יש כאן תהליך שבו המדינה מרכזת סמכויות רבות בידי מעטים בגישה שהיא אנטי-סביבתית ופרו-כלכלית מובהקת. זו גישה שאינה רואה את טובת האזרח והסביבה נגד עיניה, אלא את טובת אילי ההון".

הוא הוסיף: "הדרישה של הטייקונים צפויה להיכנס לחוק ההסדרים הקרוב". "מדובר בתהליך דומה לזה שהתרחש בהונגריה בהנהגת ויקטור אורבן: קעקוע יסודות הדמוקרטיה וריכוז כוח בלתי מוגבל בידי מעטים המשרתים את התעשיינים ואילי ההון וזונחים את הציבור הרחב", הדגיש.

לפי ההצעה המתגבשת, המהלך יוציא את סמכויות הרגולציה הסביבתית מידי של המשרד להגנת הסביבה ויעביר אותן לוועדה במשרד ראש הממשלה.

ועדה זו, האמורה בהגדרתה להביא בחשבון שיקולים כלכליים ואחרים נוסף לשיקולים סביבתיים, היא זו שתהא אחראית למתן היתרי פליטת מזהמים, לפיקוח על המפעלים המזהמים ולאכיפת חוקי הגנת הסביבה.

מובן שאין זה אומר כי המשרד להגנת הסביבה נקי מפגמים. דוח מבקר המדינה שראה אור ביוני האחרון מתח ביקורת קשה ביותר על תפקוד המשרד להגנת הסביבה במפרץ חיפה, בכל הקשור במתן היתרי פליטה, בפיקוח ובייחוד באכיפה.

המבקר מצא כי המשרד להגנת הסביבה הפקיר את התושבים לזיהום ולמחלות קשות. "אבל עבור עידן עופר, יצחק תשובה ומשרתיים בממשלה – גם המעט שמצליח לעשות המשרד המוחלש להגנת הסביבה, זה יותר מדי", נמסר מ"שומרי הבית".

יצוין כי במכתב משרד ראש הממשלה נכתב בין היתר כי המדיניות הסביבתית של המשרד להגנת הסביבה היא מחמירה מדי בגלל הדרישה (המעוגנת בחוק אוויר נקי) להשתמש בטכנולוגיה המיטבית, כמו גם בגלל דרישות לניטור הזיהום. כמובן, ששינוי הנהלים יעניק יד חופשית בענייני זיהום לאסדות זיקוק הגז, לבתי הזיקוק במפרץ חיפה ובאשדוד, למפעלים המלח ולכל יתר המפעלים המזהמים והמופרטים. שינוי הנהלים הקיימים משמעותו הקלה משמעותית בשימוש בחומרים מזהמים. תינתן ליצרנים יד קלה על הזרמת שפכים וחומרים מסוכנים לים, וכך עלולה להיווצר מעין פסקת התגברות על חוק אוויר נקי.

כאשר יינתנו היתרי פליטה נדיבים למפעלים מזהמים בישראל, לרבות לבתי הזיקוק במפרץ חיפה ובאשדוד. ההגבלות על אסדות הגז, שנועדו להקטין זיהום, יאבדו לחלוטין את משמעותן.

לפי "מעריב" (9.9), לאחרונה ובצעד חסר תקדים, נערכה ישיבה בהולה בהשתתפות בכירים במשרד להגנת הסביבה וראשי הארגונים הסביבתיים בישראל. אנשי המשרד תיארו את הרפורמה שמבקש לקדם ראש הממשלה, בנימין נתניהו (הנלחם מזה שנים נגד החוק אוויר נקי בטענה שהוא "פוגע בתחרות") והדגישו שהיא מסכנת את עצם קיומו של המשרד. "נתניהו מבקש להפוך את המשרד להגנת הסביבה מגוף מפקח עם שיניים לטובת בריאות הציבור לגוף עקר, בתירוץ של "יעול הרגולציה" לטובת המפעלים המזהמים ביותר בישראל", אמר לעיתון אחד מבכירי המשרד.

א"ד

"פסקת ההתגברות" נגד הסביבה

הממשלה עם הטייקונים

נגד האזרחים

בחסות ערפל תקופת הבחירות והרכבת הממשלה הבאה, שוקדים במשרד ראש הממשלה בימים אלה על ניסוח "פסקת התגברות" על המשרד להגנת הסביבה. הם מתכננים להעביר אותה במסגרת חוק ההסדרים. פסקת התגברות זו מנטרלת למעשה את חוק אוויר נקי ומסרסת לחלוטין את המשרד להגנת הסביבה – כך מעריך הארגון הסביבתי "שומרי הבית"

מהו חוק אוויר נקי

את חוק אוויר נקי (2008) גיבשה קבוצת חברי כנסת, בהובלת ח"כ דב חנין (חד"ש), ועמותת "אדם טבע ודין". הוא נכנס לתוקף לפני שמונה שנים, ב-1 בינואר 2011. חוק זה נחשב אחד החוקים הסביבתיים המשמעותיים והמקיפים ביותר שנחקקו אי פעם בישראל.

החוק נועד להוביל לשיפור איכות האוויר וכן למנוע ולצמצם את זיהום האוויר, בין השאר באמצעות קביעת איסורים וחובות בהתאם לעקרון הזהירות המונעת. זאת, לשם הגנה על חיי בני האדם, בריאותם ואיכות חייהם, ולשם הגנה על הסביבה, לרבות על משאבי הטבע, על המערכות האקולוגיות והמגוון הביולוגי; למען הציבור ולמען הדורות הבאים ובהתחשב בצרכיהם.

לפי החוק, 150 המפעלים הגדולים במשק – מגזרי תעשיית האנרגיה, המינרלים, הכימיקלים, הפסולת והתעשייה הביטחונית – נדרשו להקים תחנות ניטור לטובת מערך נתוני זיהום ארציים שנתוניו מפורסמים באופן שוטף. כל אחד מהמפעלים הללו חויב בהשגת היתר פליטה שפרטיו יהיו נתונים לעיון הציבור ולהערותיו.

היתרי הפליטה מחודשים מדי שבע שנים. ביטול היתר פליטה, בשל הפרת הוראותיו או מסירת פרטים כוזבים, יוביל לסגירתו של המפעל. על הנפקת ההיתרים נגבית אגרה, אשר מתומחרת בהתאם להיקף הזיהום של הגוף מבקש ההיתר.

סעודיה: בתי הזיקוק בוערים

חוץ מהבחירות אצלנו, קורים עוד כמה דברים חשובים במזרח התיכון. ערב הסעודית, למשל, מתכוננת להתחיל בחודשים הקרובים בהפרטה של חלק מהשליטה בחברת הנפט הממלכתית ארמקו-סעודיה והוצאתה למכירה בשוק ההון.

זו החברה הגדולה בעולם (מבחינת תפוקה, עתודות והכנסות) לחיפוש, הפקה, זיקוק, הובלה ושיווק נפט. החברה שהוקמה בשנות ה-30 כשותפות אמריקנית-סעודית הפכה את סעודיה מעצמת נפט והיא בבסיס היחסים המיוחדים של סעודיה עם ארה"ב. בשנות ה-70 העבירה סעודיה לידיה חלקים מהחברה, וב-1988 הושלמה ההלאמה והחברה קיבלה את שמה הנוכחי.

תמלוגי המדינה מהנפט הם המאפשרים את תצורת "מדינת הרנטה". טבעו מושג זה הכלכלן המצרי חאזם אל-ביבלאווי והכלכלן הפוליטי ג'יקומו לוציאני בשנות ה-90 לגבי מדינות שהכנסותיהן העיקריות הן מתמלוגי חוץ, הקוננות את הציות הפוליטי של האוכלוסייה במחיר חלוקת שירותים לחלק מהתושבים הנחשבים אזרחים.

התוכניות להפוך את החברה לסחירה בבורסות הועלו לפני שלוש שנים. מיסוי החברה הוא המקור העיקרי של התקציב הסעודי. ואולם, נוכח הנפילה המתמשכת של מחירי הנפט העולמי והגידול הרב-שנתי בגירעון בתקציב הסעודי, מעוניין המשטר הסעודי להוון חלק ממחיר החברה כדי לממן גוון ורפורמות של כלכלתם.

זו גם תכנית הדגל של יורש העצר, רוצח חאשוקג'י, מוחמד בן-סלמן. שווי ארמקו מוערך בכשני טריליוני דולר (החברה הגדולה בעולם!); הרווח הנקי שלה בשנה שעברה עמד על 111 מיליארד דולר. החברה גם רווחית מאד בהשוואה לרוב חברות הענק העולמיות. כרגע מדובר במכירת 5% מערך החברה (60 עד 100 מיליארד דולר).

השנה הנפיקה החברה לראשונה גם אג"ח שהכניסו לסעודיה 12 מיליארד דולר וזכו בביקוש הרב בעולם. ההערכות בעולם למכירה גורמת לתחרות בין הבורסות בעולם ובין הבנקים הגדולים שהתחרו על תפקיד החתמים של ההנפקה. להנפקה העצומה, שעשויה להתחיל בנובמבר, תהא גם השפעה מצמצמת על היכולת לגייס הון למיזמים אחרים בעולם הערבי, שכן היא תשאב את מרבית ההון הפנוי להשקעות.

על רקע זה יש להבין את השלכות ההתקפה שאירעה ב-14.9 על שני מתקני נפט סעודיים מרכזיים. כוחות הקואליציה החותית הנלחמים בתימן מאז 2014 נגד ממשלת הנשיא עבד-רבו-מנסור-האדי נטלו על עצמם את האחריות להתקפה. החותיים כבשו את מרבית צפון תימן ואת עיר הבירה צנעה לפני שהסעודים, האמריקאים, הבריטים, הצרפתים ומדינות המפרץ נכנסו למלחמה בתימן ב-2015.

הסעודים משתמשים בעיקר בהפצצות אוויריות חסרות הבחנה. המלחמה גרמה כבר לעשרות אלפי הרוגים אזרחיים וכפתה רעב על מיליונים. היא נחשבת לאסון ההומניטרי הדחוף ביותר בעולם, בעוד שהמלחמה "תקועה" ואינה מתקדמת לקראת הכרעה.

איראן תומכת בחותיים ומספקת להם נשק לרבות טילים. מאז 2018 מגיבים החותיים על הפצצות הבריית הסעודית בהתקפות טילים ורפנים על מטרות סעודיות: ערים סעודיות, מיכלי נפט ואוניות, שדות תעופה, שדות נפט ומתקנים. למרות

ההשפעה האיראנית החזקה, התנועה החותית איננה יצירת כפיה של איראן, כפי שמציגים אותה בישראל, אלא נובעת ממאבקים פוליטיים פנימיים בחברה התימנית. החותיים הם אמנם שיעים זיאדיים, אך בתנועתם גם סוניים רבים. לאחרונה הפסיקו המפרציות את תמיכתן בברית הסעודית בתימן. החותיים מינו שגריר בטהראן והאמריקאים שוקלים פתיחת מו"מ ישיר עם המורדים.

ההתקפה ב-14.9 הראתה את מידת פגיעותה של סעודיה. להמשך ההתקפות על מתקני נפט בסעודיה תהא השפעה על ערך חברת אראמקו ועל מידת הסיכון בהשקעה בה. מתקן הזיקוק באבאקאי שבמזרח סעודיה הוא המתקן הגדול בעולם. הפגיעה בו גרמה מיד להורדת יכולת הייצור של סעודיה בחצי. אין יודעים לכמה זמן. ההתקפה השנייה הייתה על שדה הנפט קורייס, השני בגודלו בממלכה. ההתקפות הושו בעיתונות האמריקאית להתקפת מגדלי התאומים ב-11.9. אראמקו הודיעה שתפצה על הירידה בייצור ממאגריה. ארה"ב הודיעה שתפתח את עתודות החירום שלה. כרגע יש עתודות גדולות כך שאין מחסור מידי אך הבורסות הגיבו בבהלה.

לא ברור איך בוצעה ההתקפה, מפני שמתקני הנפט הם במרחק רב מאוד מגבול תימן. ייתכן גם שלא הייתה זאת מתקפת רחפנים אלא טילים. ייתכן גם שההתקפה בוצעה מכיוון הגבול העיראקי הקרוב יותר. אפשרות זו מעלה חשד של מעורבות מליציות שיעיות עיראקיות. ייתכן גם שהטילים שולחו מאיראן. ייתכן כי בדרך זו מאותתת איראן שלא תשב בשקט נוכח המשך הסנקציות החמורות שטראמפ הטיל עליה. מזכיר המדינה האמריקאי מייק פומפאו כבר מיהר להאשים את איראן. כך או כך, הפגיעה במתקני הנפט בסעודיה מראה את מידת המורכבות והתלות ההדדית של הכלכלה הקפיטליסטית העולמית. תוצאותיה הן אסטרטגיות וגלובליות ומשפיעות על שוק האנרגיה העולמי.

כל זה קורה מיד אחרי פיטורי היעוץ מחרחר המלחמה עם איראן ג'ון בולטון ונוכח חרושת שמועות על היתכנות חידוש מו"מ דיפלומטי בקרוב בין טראמפ לרוחאני. ישראל של נתניהו מייחלת להחרפת העימות עם איראן. העולם, לעומתה, פוחד מאוד מהחרפת המשבר.

אבישי ארליך

תוכל לתאר את מצב מעמד העובדים בוונצואלה?

למעמד העובדים בוונצואלה מסורת ארוכה של מאבק מעמדי שהגיע לשיא בשנות ה-70 וה-80, כאשר אף אחד מהעובדים לא ציפה לקבל כלום מהמדינה ומהמעסיקים. התחילו לקום התארגנויות מעמדיות. ב-1980 התחוללה השביתה הממושכת של עובדי הטקסטיל על מאות מפעלי הענף. כעת לא ניתן לשבות בענף הטקסטיל, כי רוב רובם של המפעלים נסגרו עם הגל הניאו-ליברלי הקיצוני ששטף את המדינה. רבים ממפעלי התעשייה נסגרו כי היה זול יותר לייבא, ולא חשוב מאיפה. עם הכנסות הנפט האדירות, העדיפו בעלי ההון לייבא במקום לייצר. הניצול של אוצרות הטבע הוא אחד ממנגנוני הצבר ההון הידועים ביותר במשקים הקפיטליסטים שבפריפריה, גם באמריקה הלטינית.

ובעידן צ'אבס לא חל כל שינוי?

כמובן, חל שינוי גדול. הוקמו איגודים מקצועיים חדשים. אך לצערי האיגודים התפתחו בשני העשורים האחרונים תוך חולשה אידיאולוגית-מעמדית בולטת. אלה אינם איגודים מעמדיים, אלא איגודים בעלי תפישות רפורמיסטיות המצפים שהמדינה תחלק "צודק יותר". הם פיתחו תלות בממשלה המעקרת את הפוטנציאל המהפכני שלהם. אנו זקוקים למנהיגי עובדים שרואים בקפיטליזם אויב של מעמד עובדים ולא מצפים ל"מחוות" מצד הממשלה ו"להבנות" של המעסיקים, אלא מוכנים להיאבק לשינוי החברה מן היסוד. יצוין כי בשנתיים האחרונות, במסגרת הקפיטליסטית הקיימת ותחת ממשלה המגדירה עצמה כסוציאליסטית, חלה נסיגה גדולה מאוד בהכנסות העובדים וברמת החיים של משפחותיהם. הממשלה אינה מסוגלת להתמודד עם השאלות הכלכליות והחברתיות המרכזיות, אשר מחייבות אותה לצאת ממסגרת החשיבה הבורגנית.

הנהגת המדינה מפחדת ממעמד העובדים?

רוב המנהיגים מכריזים השכם והערב שהם מהפכנים וסוציאליסטים. אבל כאשר אנו בוחנים את הצהרותיהם לאור המציאות, הם אינם עומדים באמת לצד העובדים בערים ובאזורי הספר. חלק בלתי-מבוטל של העובדים מקבלים גישה זו, וממתניים ל"נדיבותם" של מנגנוני המדינה. אבל אין לשכוח שוונצואלה מצויה במשבר כלכלי עמוק, בדיוק כמו רבות ממדינות אמריקה הלטינית. זו תולדה של המשבר הקפיטליסטי העולמי. העובדה שוונצואלה לא השכילה לפתח את הכלים כדי לצאת מכבלי השיטה הקפיטליסטית המבוססת על הפקה וייצוא של משאב אחד, נפט ומוצריו, רק מוכיחה שישנו צורך במדיניות אחרת. אנו זקוקים לממשלה שאינה סוציאליסטית בהצהרותיה, אלא במעשייה.

אתם חברים במערך כוחות השמאל התומך

בממשלה. הממשלה לא נשמעת לכם?

מערך כוחות השמאל שהוקם כדי לקדם את המועמדות של הוגו צ'אבס בבחירות של 2012 (בהן הוא ניצח) מאגד את המפלגה הסוציאליסטית המאוחדת השלטת, את הקומוניסטים ועוד כ-10 מפלגות, תנועות וארגונים התומכים בממשלה. אנו שבנו והצענו להפוך את המערך לכלי פוליטי לניתוח ולהצבת אלטרנטיבות מהפכניות סוציאליסטיות – כולל ביקורת ואף ביקורת עצמית של הממשלה וכוחות התומכים בה. לצערנו, עם השנים הוא הפך למנגנון הפועל רק לקראת הבחירות. ביום-יום הוא חדל מלפעול ואנו מצטערים על כך. מול המתקפה האימפריאליסטית הבלתי-פוסקת הוא נחון עד מאוד.

אוסקר פיגרה (צילום: טריבונה פופולאר)

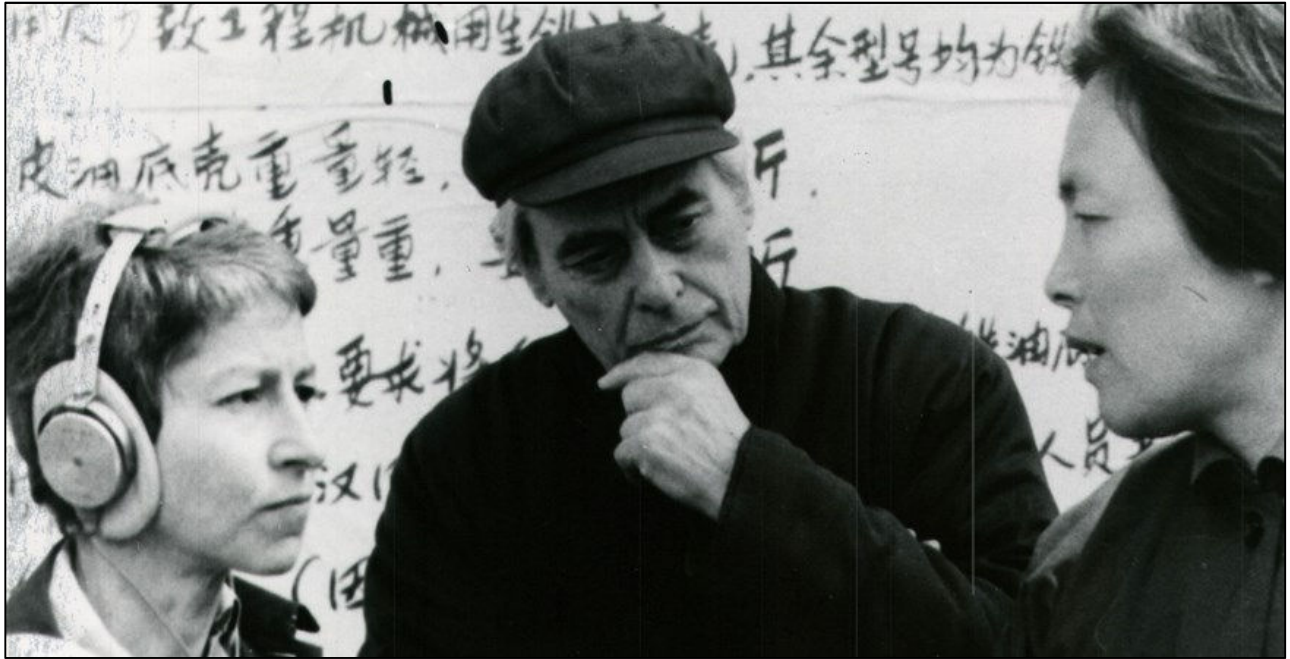
ריאיון עם מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית

מה שלא הולך בוונצואלה

אין זה סוד שחילוקי הדעות בין ממשלת הנשיא ניקולס מדורו בוונצואלה למפלגה הקומוניסטית מעמיקים והולכים. אמנם המפלגה תומכת בממשלה המתקדמת שהחלה את דרכה עם בחירתו לנשיאות של הוגו צ'אבס המנוח ב-1999, אך היא אינה מגדירה את וונצואלה "מדינה סוציאליסטית". האתר בשפה הספרדית "רבליון" פרסם בשבוע שעבר ריאיון ארוך עם אוסקר פיגרה, מזכ"ל המפלגה הקומוניסטית של וונצואלה וחבר הפרלמנט בקראקס. פיגרה, בנם של פועל חקלאי ואחות, החל את דרכו הפוליטית כשנבחר לראשונה כחבר ועד עובדים במפעל מתכת ב-1973. מאז היה פעיל באיגודים המקצועיים. להלן קטעים מתוך הריאיון.

קול קורא: סין העממית במרכז גיליון החגים של "זו הדרך"

כמדי שנה, יתפרסם גיליון מורחב של "זו הדרך" לכבוד החגים. הפעם יוקדש הגיליון לרפובליקה העממית של סין: אידיאולוגיה, פוליטיקה, חברה, קשרים בינלאומיים ומקומה בכלכלה העולמית. המערכת מעוניינת לקבל ראינות, מאמרים קצרים, תרגומים (עד 500 מילים) ואף צילומים בנושא סין העממית במאה ה-21. הגיליון ייצא לאור ב-2 באוקטובר. את החומרים נא לשלוח עד יום א' 22 בספטמבר למערכת בכתובת: zohaderekh@gmail.com

מרסלין לורידן ויוריס איוונס, בסין בשנות מהפכת התרבות (צילום: הומניטה)

הפסקת האש בין צפון וייטנאם ודרומה. התמונות הנקיות אך המזעזעות, קצב העריכה והסאונד הסינכרוני של ההפגזות הנמשכות ברקע – מעניקים לסרט את חשיבותו הקולנועית. מאוחר יותר צללו בני הזוג למהפכת התרבות בסין, שם הם צילמו 14 סרטים – סרטים קצרים, ארוכים וכאורך בינוני, שאותם אצרו תחת הכותרת "איך יוקנג הזיו את ההרים".

מחווה בירושלים ליוצרת הצרפתית

עבור מרסלין לורידן הקולנוע היה כלי נשק

סינמטק ירושלים מציג בימים אלה מבחר סרטים במחווה ליוצרת הקולנוע הצרפתית מרסלין לורידן-איוונס – אשה מיליטנטית, סוערת ומלאת חיים שהתגישה למאבק בפשיזם ולמען שחרור העמים. לורידן-איוונס שוחררה מאושוויץ בגיל 15, ועד מותה אשתקד לא חדלה למסור בציבור את עדותה על השואה ועל מאבקי העמים לשחרור.

"הקולנוע עבורה הוא כלי נשק" נהגו לומר על מרסלין לורידן-איוונס. היא נעזרה במסך הקולנוע, בשוט ארוך בסרט "כרוניקה של קיץ" של ז'אן רוש ואדגר מוריז, כדי לספר לראשונה את הסיפור שלה: ילדה שנשלחה לאושוויץ בגיל 14 עם אביה שלא חזר משם. זה אירע בשנת 1961, בשיאה של תקופת השכחה האילמת והשמחה.

מרסלין לורידן איוונס הייתה אלמנתו של הדוקומנטריסט ההולנדי יוריס איוונס. איוונס, יליד 1898, שמת בגיל 91, יצר יותר מ-40 סרטים תיעודיים. החל את דרכו בתיעוד העם הספרדי הנאבק בפשיזם ב-1937 עם סרטו הראשון "אדמת ספרד". כעבור עשור ביים סרט על שביתת עובדי הנמל באינדונזיה בעת מאבקם בקולוניאליזם ההולנדי. הוא נחשב אחד היוצרים החשובים בסוגה. בני הזוג הפיקו סרטים בסין המתעוררת לאחר המהפכה. בעזרת הקולנוע הצליחו בני הזוג לכרות ברית עם המאבק למען החיים, עם ההווה, עם אתוס המהפכה המתגשם.

לורידן כרתה ברית של אהבה עם איוונס, שהיה לבן-זוגה. יחדיו יצאו לצלם את "קו רוחב 17" בקווי החזית של המלחמה של וייטנאם נגד האימפריאליזם האמריקאי. סרט זה יוקרן ביום חמישי, 26 בספטמבר, בשעה 18:00 בסינמטק ירושלים. זה סרט תיעודי על אודות חיי היום-יום בכפר ווינ-לין ובכפרים אחרים לאורך קו הרוחב ה-17, קו הפסקת האש בין

השקת ספרה של ענת

מטר: 'על דלות המוסר'

ערב ההשקה של הספר "על דלות המוסר" מאת ענת מטר יתקיים בתל-אביב ביום חמישי, 26 בספטמבר, בשעה 19:30 בבית הקפה "תולעת ספרים" (רחוב מזא"ה). באירוע ישתתפו יוסי דהאן, אילת מעוז, נועם ירון, בסמה פאהום וענת מטר. תנחה את האירוע דבי אילון. דיון נוסף בספר יתקיים בנובמבר הקרוב בגדה השמאלית בתל-אביב.

המסה של מטר היא טקסט הטומן בחובו הצעה מהפכנית. בניגוד לתפישה הרווחת, לפיה הפוליטיקה שואבת את הצדקתה מן המוסר, המחברת טוענת כי המוסר דל מכדי לאפשר תוכן פוליטי שאינו מדשדש במובן-מאליו אשר כשלעצמו כפוף למניפולציות כוחניות.

לדידה, הסדר הוא דווקא הפוך: השיח המוסרי משני לשיח הפוליטי. "תפישת המוסר שלנו צומחת ממסה קריטית של התנסויות אישיות, אקטיביזם, ניתוחים פוליטיים, עובדות אמפיריות, נרטיבים היסטוריים ומודלים תרבותיים-מחנכים. אלה מצילים את המוסר מדלותו וממלאים אותו תוכן קונקרטי". סבורה מטר. "את התוכן הזה אפשר לנסח בקצרה כך: המוסרי הוא שמאלי", הוסיפה.

ד"ר מטר היא מרצה בחוג לפילוסופיה באוניברסיטת תל-אביב ופעילה ותיקה למען שלום ושוויון. מחקרה האקדמיים מתמקדים בפילוסופיה של השפה ובפילוסופיה הפוליטית של המאה ה-20. היא פועלת רבות בתמיכה במאבק האסירים הפוליטיים הפלסטינים ובסרבני הכיבוש, וכן מעורבת בניסיונות לחולל שינוי מתקדם במוסדות להשכלה גבוהה.

עיסאויה נגד אלימות

ההפגנה יצאה מהכפר לאחר תפילה בין-דתית שנערכה במקום. המפגינים צעדו לעבר כביש הגישה לכפר, תוך כדי קריאת סיסמאות נגד הכיבוש. הצבא הגיב בירי גז מדמיע ובעיכוב של אחד העיתונאים הפלסטינים שנכחו במקום. אחד המשתתפים, תושב הכפר, נפגע משאיפת הגז והתמוטט; הוא קיבל טיפול רפואי במקום והתאושש.

מפגינים מתנועת לוחמים לשלום, כשבעים ישראלים ופלסטינים, קיימו את המחאה הראשונה במקום ב-16 באוגוסט האחרון מחוץ לכפר. כ-200 מתושבי הכפר ופעילים בוועדות העממיות באזור הגיעו לכפר, אולם הצבא חסם את המפגינים משני הצדדים ומנע מהם להיפגש ולטעת עצים סמוך למאחז הסמוך, שמתחליו מנסים להרחיבו.

מרצים במכון הטכנולוגי חולון מחריפים את מאבקם בהנהלה

המרצים מן החוץ במכון הטכנולוגי חולון (HIT), המאוגדים בכוח לעובדים, מחריפים את מאבקם בהנהלת המוסד האקדמי. זאת, בעקבות שני סכסוכי עבודה שהכריזו המרצים מן החוץ עוד בשנת הלימודים הקודמת. בעקבות צעדים ארגוניים בהם נקטה ההנהלה, ממתנינים הסטודנטים יותר משלושה חודשים לצינוני הגמר שלהם. איגוד המרצים מן החוץ מסר, כי שנת הלימודים הקרובה לא תפתח עד שלא יינתן מענה לדרישות הוועד.

צמרת האל, סגנית יו"ר איגוד המרצים מן החוץ במכון הטכנולוגי חולון, מסרה: "במכון הטכנולוגי נצבר זה שנים חוב למרצים. לפי דוח מבקר המדינה מ-2015, מדובר בחוב של 2.1 מיליון שקל בסמסטר. הוועד, בניסיון להסדיר זאת בצורה שקולה ואחראית, אחרי פשרות כואבות ושנה של דיונים, הגיע להסכמה בדבר מתווה לתיקון – מתווה שעולה למכון מיליון וחצי שקל בשנה. מדובר באחוז אחד בלבד מהמחזור הכספי השנתי של המכון. גם על יישום הסכם זה מציבה ההנהלה מכשול אחר מכשול".

שוק בגדי יד שנייה בגדה השמאלית

אירוע מכירת בגדי יד שנייה בסימן המאבק בהתחממות הגלובלית ובשינויי האקלים
יום ו', 20 בספטמבר, 14:00, אחד העם 70, ת"א

מועדון קולנוע בגדה השמאלית

זאמה - לוקרסיה מרטל
2017, ארגנטינה (ספרדית; כתוביות באנגלית)
מוצ"ש, 21 בספטמבר, 20:00, אחד העם 70, ת"א

במהלך חודשי הקיץ סבלו כ-20 אלף תושבות ותושבי עיסאויה מאלימות משטרתית בלתי-פוסקת: פשיטות של חמושים כמעט מדי לילה, חיפושים בבתים, הגבלות תנועה חמורות, חלוקת עשרות דוחות ביום, מעצר של יותר מ-300 תושבים (מחציתם קטינים), עשרות פצועים מירי כדורי ספוג ורימוני הלם, והרוג אחד, מוחמד סמיר עביד, מירי אש חיה. לקראת פתיחת שנת הלימודים באוניברסיטה העברית, מזמינים המרצים החברים באקדמיה לשוויון בקמפוס הר-הצופים, המשקיף על עיסאויה, לביקור סולידריות בכפר הכבוש. הביקור ייערך ביום חמישי, 19 בספטמבר, בשעה 16:00, וישתתפו בו גם פעילי העמותה עיר עמים ותנועת ירושלים חופשית.

אקדמיה לשוויון, המאגדת כ-500 מרצים הנמנים עם השמאל במוסדות להשכלה גבוהה, פנתה בתחילת החודש אל הרשויות בדרישה לשים קץ לאלימות המשטרה ולאפשר לתושבים ולתושבות לשוב לשגרה. בעקבות זאת אכן הושגו הבנות בין התושבים לבין המשטרה והעירייה בדבר הפסקת הפשיטות החמושות במטרה להשיב את המצב לשגרה. ברם, במהלך השבוע שעבר התחדשה הנוכחות המשטרתית ואיתה האלימות, לרבות אירוע חמור שבו ירתה המשטרה גז מדמיע לתוך מסגד בשכונה.

הקטל בניין: ההרוג ה-64; הסתיימה שביתת המפקחים

שני פועלים נהרגו בתאונות עבודה במהלך יממה אחת (15.9): וואלד קיוואן מאום אל-פאחם ועובד מהיישוב נשר ששמו טרם פורסם.

האחרון הפעיל, ככל הנראה, מנוף נייד על משאית, ונפגע ממחרטה שנשמטה מהמנוף במפעל "מסקו אספקת מכונות" בשדרות ההסתדרות בחיפה. מניין ההרוגים בתאונות עבודה בחודש ספטמבר לבדו כבר עומד על שישה.

בתוך כך, נסתיימו הצעדים הארגוניים בהם נקטו מפקחי הבנייה ברשויות המקומיות ובוועדות המרחביות. זאת, בעקבות הבנות שהושגו בין נציגי ההסתדרות לבין השלטון המקומי והממונה על השכר באוצר. הצדדים סיכמו כי כבר בימים הקרובים יחל מו"מ אינטנסיבי למציאת פתרון שיספק הסדרי ביטחון ראויים לעובדים מפני גילויי האלימות הרבים עמם הם מתמודדים בעבודתם.

הצבא פיזר הפגנה ישראלית-פלסטינית בכפר הכבוש מליכ

הצבא פיזר בסוף השבוע (12.9) בכוח הפגנה משותפת של פלסטינים וישראלים בכפר מליכ בשטחים הכבושים.